

IPAROSOK LAPJA.

Pécs, 1897.

Első évfolyam.

December 25. 22. szám.

A munkaközvetítés.

A mezei munkások mozgalmának köszönhető, hogy most érdek-lődést keltenek olyan társadalmi kérdések is, melyekkel nálunk eddig nem törődtek, vagy csak szór-ványosan foglalkoztak. Ilyen a munkaközvetítés, melynek a munkás sorsára való hatását, jelentő-ségét nem méltányolták. Olyan egyszerű jelenségnek tekintették és sajna, tekintik most is a munka-keresést, mintha arról volna szó, hogy pénzes urí emberek azt tár-gyalják, melyik vendéglőben eszik meg az ebédet. Arra nem gondol-nak, hogy míg árúkról, vételi al-kalmakról stb. vannak állandó tu-dósítások a világ minden részéről az újságokban, addig a legbecse-sebb értékről, az emberi munka-erőről nincs sehol tájékozás; s az, aki munkát keres, kénytelen költ-ségekkel, lealázásokkal megtenni azt a Golgota-utat, melynek ered-ménye vajmi gyakran az elzúllás.

Addig is lehetett érezni a tájé-kozatlanság hiányát, amíg a mun-kások iránti kereslet nagy volt; de utjabban, mikor már némely iparágaknak vá. ágos helyzete itt-ott munkás felesleget teremtett, a baj, nagy jelentőségűvé vált. Kez-dődött a mezei munkásoknál, ki-ketl aratási időre szerződtetni kel-lett s az egyes gazdák megbízottjai

bejárták az ország némely részéit e célból. Hogy ez állapot a munka adóra mily költséges, a munkásra mily hátrányos volt, az elképzel-hető. Utóbb már a földművelésügyi miniszter hivatalosan iratta össze s tette közzé a rendelkezésre álló munkaerőt. De az ipari munkásokról, a nagytömegű napszámosokról és cselédekről ma sincs gondos-kodás s ez utóbbiak körül fen-forgó viszonyokat minden család úgy a fővárosban, mint a vidéken, saját tapasztalásából ismeri.

De míg a cselédközvetítést, leg-alább a magánvállalkozás ragadta markai közé, addig az egyéb mun-kásokkal senkinek sem törődik. A cse-lédközvetítés, mint azt törvény-széki tárgyalásokból is ismerjük, hallatlan állapotban van. Számos «cselédszerző» lélekűfar s kisza-rolja a cselédet, visszaél a munka-adó bizalmával. A munkások nagy tömegének helyzete pedig annyira rendezetlen, hogy az ipari munkás-nak, napszámosnak, községről-köz-ségre, házról-házra járva kell mun-kát keresnie. Ámde a munkás csak akkor eszik, ha munkában van, ha napikenyerét megkereste s így reá és családjára nézve nagy veszteség, ha csak fel napig is munka nélkül van.

A társadalom szempontjából is fontos dolog, hogy a munkás mun-kát és kenyeret kapjon. A munka-

nélküliség — ez áll szellemi mun-kásra is — demorizálja a dolgra képes embert, a szükség rossz ta-nácsokkal látja el. S míg talán egy helyütt keresik s jól megfizetnék a munkaerőt, addig más helyütt — mert nem tudnak róla — elzúllés-nek indul a közérköles, a közbiz-onak, a társadalmi béke kárára.

Más államok tehát korábban egy-keztek munkás-börzék s más hivata-lós intézményekkel munkapiac-ot teremteni a kereslet és kínálat kiegyenlítése érdekében. Néhol a postahivatalok útján történik ez, amire kivált kis államterület, hol az érintkezés ennél fogva lehetőleg gyors — alkalmas. Számos állam-ban a különböző munkás-egyes-letek végzik a közvetítést nagy mun-káját, míg újabb időben a Német-birodalomban, mely a munkás-ügy terén kezdeményező, a városok kezdik kezeikbe venni e fontos ügyet s kommunális munkaközvetítő hivatalokat állítanak fel városi költ-ségen s lehetőleg díjmentesen.

Ilyen nyilvános jellegű munka-közvetítő intézmény Németország kisebb-nagyobb városában már 54 van, p. o. Boroszló, Mm Frankfurt, Berlin, Hamburg, Hannover, Essen, Düsseldorf, Köln, Wiesbaden, Om Frankfurt, Stuttgart, Nürnberg, Mün-chen stb. városokban. Az 54 kö-zül 34 községi, de ilyen van, Bern, Winterthur svájci városokban is.

Alkalmas karácsonyi és újévi ajándékok

bevásárlása legelőszőbb és legmegfizethetőbben eszközölhető

ENGESZER MIKLÓS

32 év óta fenálló ékszer-, óra-, arany-,
ezüst- és china-ezüst raktárában,
PÉCSETT, az arany-hajó szálloda átellenében.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Pécs, Országot 5. az. az Ipartestületi épületében.

Megjelenik minden szombaton.

Előfizetési ár:

egész évre 8 korona
fél " 4 korona
negyed " 2 korona.

Ezeknek jelentőségéről fogalmat ad, hogy p. o. a folyó évi november hóban Hamburgban 12133, Berlinben 2417, Erfurtban 1263, Kölnben 1631, Mm Frankfurtban 1560. Manheimban 3319 ember (asszony is) keresett munkát s az említett 54 munkaközvetítő hivatalnál csak egy hónapban 35199 férfi és 6668 nő, együtt 41867 keresett munkát.

Hogy nálunk is, a mi városainkban is több helyt érettek a viszonyok ily szociális berendezésre: kétségtelen. Kivált a fővárosban égető szükség van ily berendezésre. A munkanélküliek számának, mely telente 8—10,000 fore rug — jelentékeny apasztása volna lehetséges ez által. Mert hazánkban munkaközvetítéssel ipari munkásokra nézve csak némely ipartestület s egylet foglalkozik, a napzámosokával senki, a cselédekével az önző magánérdek. A munkásnak se pénz, se alkalma nincs arra, hogy hírlapokban hirdessen; ez különben nem is szokásos. A munkás arcpírulva és elcsüggedt jár gyárról-gyárra, műhelyről-műhelyre munkát keresni, sűrűn ta-

lálkozva durva, gúnyos, irigy bánásmóddal.

A nemzeti munkaerő az elfecsérlését, az ezzel járó erkölcsi és anyagi hátrányokat megakadályozni magának az ugynevezett polgári társadalomnak is nagy érdeke. Tehát tevékenységbe kell lépnie a munkaközvetítés érdekében és ezt rendszeresen fejleszteni. A fővárosban feltétlenül szükséges városi munkaközvetítő hivatal, minő Stuttgartban, Münchenben és másutt igen bevált. Ennek egy osztálya a cselédeket is, másika a napzámosokat is közvetíthetné. A vidéken az ipartestületeknek s a hol ez nincs, ipartársulatoknak kellene a munkaközvetítést melegebben, erőteljesebben s lehetőleg ingyen felkarolni s e célból a szomszédos városok egymással érintkezésbe léphetnének s p. o. hetenként a munkás fölseleget egymással közölhetnének.

Éppen ezzel a cézzal indította meg a pécsi ipartestület lapunkat, hogy a többféle közös érdek képviselete mellett főleg a munkaközvetítést eszközölje, közölve az ország összes ipartestületeinek mun-

kás szükségletét. Azonban az a hallatlan közöny, amivel éppen a hazai ipartestületek részéről találkozunk, lehetetlenné tette nekünk eme valóban praktikus dolog megvalósítását. No de vigasztal a remény, hogy belátására jönnék ezek a csöknyös nembánomságban leledző ipartestületek s elfogadják, ha majd belátják, tőlünk is, ami jó

A biztosítási reformja.

A hazai közvélemény időnkint megörvendeztetni egy kicsiny hír: a biztosítási reform napjandire kerül. Nyolc-tíz év óta legalább is hatszor kellett általános örvendezést az a nagy jelentőségű dolog, melyet az a híresce magában foglal, de sajnos, mindaddig semmi sem jutottunk közelebb a tényleges megoldáshoz s a Beck-féle javaslat immár ötödik esztendeje van közzétéve, de még igen távol áll attól, hogy törvény legyen belőle.

Miért?

Erre a kérdésre nem tudunk feletetet adni, mert az okoknak egész tömege szól amellett, hogy a biztosítási reformja, melynek hasznosságát, szükségességét és sürgös-

Az „Iparosok Lapja“ tárcája.

Imádkozom.

Az „Iparosok Lapja“ eredeti tárcája.

Hangtalan éj borulva a földre,
A zaj lassankint csendesül,
Mindenki mély álomba dőlve,
Én vagyok ébren egyedül.
Kicsiny szobám fehér falára
A lámpaláng fest árnyakat;
Rád gondolkod szivemen álma.
S imára nyitom ajkamat.

Imádkozom. letépedelve.
Renegő ajkkal, hő imát
S burgó imám fedet lehelve
Lelkem áhitat hatja át.
Oltáromon van a te képed.
Te lebegsz körül engemet,
Efeledem a mindenséget.
Ha imádkhatom képedet.

Óh Madonna, óh szent szerelmem
Jöjj álmaimhoz, légy velem.
Ne hagyd, hogy e szív megrepedjen
E hosszú, hosszú éjelen.
Oh, küldd felém, megigézzen
Dicső, magasztos szellemed,
Lebegj körül, . . . ugy . . . érzem, érzem
Vedd oltalmadba lelkemet.

Karácsony.

Legendák legendája te arany-
sugaras ünnep, szent karácsonynapja.
Jössz, mint a nyári verőfény, ke-
resztül töröd hamuszini felhők se-
regét s behatolva paloták márvány-
nyán, dűledező viskók szalmafedelén,
sőt még azokon is túl, — beha-
tolva a legrejtettebb zugokba, —
s az emberek szívébe.

Jöttödre földerül az emberiség!
A ki az igát huzza, nem érzi a
veritek égetését, a kit tisztító kőr
üldöz, nem érzi sebe sajtását, aki-

nek lelkében rossz indulatok la-
koznak, győzelmesedik saját va-
lóján, a kit szörnyű gögje üldöz,
megolvad egy sejtelmes érzésben,
s mindezt te művelted szeretetnek
nagy ünnepnapja!

A porban fetregő felemelkedik
Istenéhez, mert az isteni sugallat
leszall az emberek közé . . .

Nézetek szét a világon embe-
rek, ezen a szent napon!

Hol vannak az emberek elvá-
lasztó indulatok, hova lett a ke-
nyéért való küzdelem, a jóllakot-
tak tobzódása, az ébresi rikolto-
zás? Hol van az ember vadállat?

És hol van a gyémántos gyűrű-
jét fitogtató góg, a gazdagok ki-
méletlensége, a jármot kergető okor-
hajcsár ostorpatólgása, hova lett?

Eleszondésült minden kegyetlenség!
Mert felhangzik az angyalok zso-
lozmája. Dicsőség a mennyeiben

ségét minden mérvadó tényező elismerte, s követelte, hogy a reform minél előbb tényleg keresztülvessék. A halogatásra és várokozásra nincs semmi elfogadható ok, ellenben a vizsnyok alakulása számtalan szempontból a leghatározottabban sürgeti a reform ügyét.

Hosszu, majdnem 2 cztendie szünet után a napokban ismét számára kelt a hír: a biztositásügy reformjának keresztülvitele a legközelebbi idöben komolyan tetet ölt. Vajjon higgyünk-e a híreknek, — nem tudjuk, de határozottan azok közö tartoznak, akik megvalósulását a legmelegebben öhajják.

Mindenek tisztában vannak azzal, hogy kereskedelmi törvényünk elavult, rossz. De még ennek a rossz törvénynek sincsen olyan túlhaladott s minden tekintetben ösdi része, mint az, amely a biztositásról szól. Ez a törvény teszi lehetővé, hogy a biztositásügy terén a legképtelembb állapotok uralkodnak Magyarországon s a legexotikusabb biztositó-vállalatok a legteljesebb ellenörizetlenséggel dolgoznak itt, akár csak — Közép-Afrikában. Pedig a hatóság ellenörzés sehol sem szükséges olyan nagy mértékben s olyan precizitással, mint a biztositásügynél, mely ott, ahol becsültesen müködik, a takarékoságnak és a nemzeti vagyonosodásnak legkíválóbfejlesztöi

közé tartozik. De ha ellenörizetlenség közeplette s minden felügyeleti garancia nélkül dolgoznak az ilyen vállalatok, akkor tárva-nyitva áll polgárok zsebe s azon a címen, hogy biztositásügyről van szó, olyan rendszer fejlödhetik ki, mely hosszú idökre kompromittálja a biztositási eszmét.

Hol van még olyan állapot, mint nálunk a biztositásügy terén? A világ minden részéböl s kivált Amerikából, épp Magyarországon találnak menedéket azok a vállalatok, melyek Európa minden más országából kimenekültek. Igen jól ment ott is a dolguk, mindaddig, a mig nem jött a hatóság ellenörzés. Mert semmitöl sem félnek azok a jövevény vállalatok, de az ellenörzés és a felügyelet . . . az nagyon kellemetlen nekik. S bizony nem is türe el ezt közölök talán egy sem, hanem gyorsan kivonultak s egyenesen Magyarországra jöttek. Itt van az ö Eldorádójuk, itt nem ellenörzés, nem ügyel rájuk senki; ez kell nekik. S ennek köszönhetjük, hogy majdnem napról-napra újabb és újabb biztositó-társaságok telepsznek le minálunk, túnyomó részben kimondhatatlan idegen névvel. A szökesföváros utcái tehát vannak ilyen kimondhatatlan cégtáblákkal, a vidék pedig el van árasztva az új társaság igényeivel a kiknek révén a biztositási akvi-

zitör hírhardté vált az egész országban. A törvényszékeköl örési arányban szaporodnak a biztositási pörök, melyek szögör törvény hiányában, jobbra bizony az amugyis megcsalt fél terhére dőlnek el.

Hát meddig tartson még ez az állapot? Az igazságügyy kormányának végre is be kell látnia, hogy a halogatás nagy veszedelmeket rejt magában és jobban kellene sietnie, nehogy késön jöjjön a törvény. Mert ha sokáig húzódik a dolog, ugy akkorára, a mig a törvény életbél, s jelenlegi viszonyo tönkreteszik az egész biztositást, eszme remennömját.

Ha eddig kereskedelem-politikai okok visszatartottak bennünket attöl, hogy élesen megrendszabályozzuk az amerikai biztositó-társaságokat, ugy most éppen a kereskedelem-politikai okok valóssággal utalnak arra, hogy ezt minél előbb és minél határozottabban megtegyük. Amerika gazdasági harcot hirdet ellenünk és a legkimélelenebb vámenrendszabályokkal lép fel, melyek máris sok milliónyi kárt okoztak kivételünknek.

Ezt nem lehet, nem szabad el-türnünk s már elvböl is vissza kell torolnunk a sérelmet. Épp ugy, mint a nyugot-európai államoknak, nekünk is az amerikai biztositó-társaságokat elvböl üldözünk kell. S hogy gyakorlati okok is ajánla-

Istennek, békesség a földön az embereknek!

És ahova elhazszik a hang, elmulik minden keserüség, ledölnek a válaszfalak, nincs gazdag, szegény, nincs igazihív és hitetlen, nincs hazafi és idegen, nincs más, csak ember, csak az embernek társai, sorsának sorsosai, egyenlök, egyformák az egyedül igaz Isten ítélöke, s magasságos mennyeorzag fényes trónusa előtt. . .

Mert a Megváltó ma született.

A megváltás, a megszabadulás, a föloldás nagy eszméje fogja el a lelkeket; az az örök vigasztalás az örök küzdelemben, és a fényugár az embernek sötét szívárságában.

És az emlékeztet sietve siet részét kivenni az ünneplés örömeiben. . . Mennyzetig ört muzsikáló karicsonya, telve az emberi leleményesség minden drága kincesével, ragyogó villamos lángok

koszorujával, nem vagy te fényesebb a viskók lobogó egyetlen gyertyaszál fényénél. . .

Ugyanaz a fényesség árad mind a kettöböl, ugyanaz a gyönyörörség, ugyanaz a melegség lakozik a körtötte járó emberek lelkében.

Nem az érték ugyanaz, hanem az eszme! Nem a fényesség egyforma, hanem a szemek különbözök, s a lelkek ugyanazok. Az örméretnek, a boldogságnak fokozása nincsen.

Ez az igaz vallatosságának világraszóló hatása.

Ez a keresztény világnézet legnagyobbserüti diadala minden más vallás tanai felett, hogy egyes ünnepeiben egyesíteni tudja az egész emberiséget, vallásfelekezeti, nemzeti és faji különbségek nélkül.

Nem prédikálni akarunk, csak az igazságot keressük.

Ahol érezzük az örök, meggyözö,

megragadó igazság erejét, ott papok, nem papok, álljunk be híreltöivé és tanítöivá!

Szükségünk van az ilyen igazságokra, emberek, szükségünk van a sok ádáz tusa és keserü harc köztben, — mely hosszan, hosszan eltart, mig jön egy ragyogó ünnepe, hogy összeterejen bennünket egyetlen egy hívő seregbe, egyetlen egy akolba. . .

Hiszszük, hogy lesz megváltás, hogy lesz a végnél valahol egy nagy találkozás, az örök testvérségben!

Ember ember ellen, testvér testvér ellen ne küzdjön a hit hatása alatt! Térjunk magunkba és kelessük az örök igazság forrásait saját lelkünkben.

Jövel szent karácsony napja, aranyugaras ünnepe, legendák legendája, te!

tossá teszik ezt az eljárást, ennek a körülmenynek lehetőleg fokozni kell az illőzés szigorúságát. Ezek a vállalatok kíméletet nem érdemelnek s a nemzetközi jog szerint nem is igényelhetnek.

Külügyminiszterünk exorzánának az a pontja keltette a leghatározottabban viszhangot Eubópában, mely az Amerikából átüzent gazdasági harc megküzdésére való előkészítést ajánlotta. Reméljük, a magyar kormány is tudomást vett saját külügyminiszterünknek erről a felhívásáról. S mivel itt van előtűnik az a pont, a melyen nagyon gyorsan visszatérhetünk a MacKintley csapásán, hát minden tartózkodás nélkül akcióbá kell lépünk.

Az amerikai biztosító-társaságok megrendszabályozásának módja az új biztosítási törvény volna s így megérthetjük, hogy az amerikai vámemelés közvetve megszerzi nekünk azt, a mit eddig hiába vártunk: a biztosítási reformját.

Ha tényleg így volna, akkor Magyarország már eleve is nyereséggel indulna a küzdelemben s megszűnnék az a megszégyenítő állapot, hogy 40 idegen biztosító-vállalat küzi itt benn nálunk a mi 9 hazai biztosító-intézetünkkel szemben.

Az egri érsek a szocializmusról.

Dr. Samassa érsek a szaboles-megyei szocialis mozgalmak alkalmából főpásztori levelet intézett az ottani papsághoz. A latin nyelvű főpásztori levél magyarra fordítva így szól:

A jóakaró szeretet, melylyel a gondjaimra bizott szabolesmegyei hívek iránt viseltemet s melynek erejét a jelen idők súlyossága még inkább fokozni látszik, arra indít, hogy az ottani események folyását különös gondnal és atya jóindulattal kísérjem.

De ez örkődő figyelmem több aggodalmat, mint vigaszt kell bennem, mert az ottani közállapotok biztonságosa s nyugalma óhajításaimnak meg nem felelő fokon áll. — Egyfelől ugyanis súlyos bajok hatnak nyomasztólag, másfelől a szorongó kedélyek izgalma többeket erőszakos elhatározásokra csábít,

mintha bizony a magasabb, szellemi és az anyagi jobblétnek reményét a közrend és jog felforgatásában és megrendítésében feltalálni lehetne.

Semmi kétségem, hogy hívatások tudatában a kedélyek lecsillapításán minden gondal fáradoztatok. Hisz lekipásztoriai oktató tanácsaira akkor van legnagyobb szükségük a híveknek, midőn az anyagiak lázas vágyától hajtva, boldogulásuk feltételeit csalárd tanokkal megtévesztve felismerik és a becületességgel mintegy rohamszerűleg szakítanak.

A lekipásztorok kötelessége a tömegek felizgott szellemét lecsendesíteni és őket az igazságra, a mindenben szükséges mérsékeltre idejekorán való intelmekkel visszaférfeni. Isten parancsának s a haza törvényeinek megtartásával sanynaru sorsa enyhítését keresni kinek-kinek szabad. De a magánjónak csak az igazságszeretet és becületesség útján kell érvényesülnie és komolyan megszívlelendő, hogy bármily igazságos ügynek igaztalan védelme lealjasító.

Távol van pedig az igazság minden erőszakoskodástól és legkivált ama titkos szövetekezőektől, melyek a jog védelmének ürügye alatt a közrend megingatására vezetnek. Hogy azokat mily előrelátással kell kerülnie minden becületes embernek, kétséges nem lehet.

Mindazonáltal szemben azokkal a fenyegető veszélyekkel, melyekről biztos értesüléseim vannak, öber gondossággal mindegyre hirdesétek ezt, hieveiteket a katolikus név szentsége és a honszeretet heve által buzdítva, hogy az ily szövetekezőekkel semmi közösséget ne tartsanak, mint a melyek a nép jogos igényeinek semmit sem használhatnak és legtöbnyire büntetkebe sodorják azokat, kiket esábitó bujtogatásaikkal föltűzeltek.

Ne felejtjék hieveitek soha, hogy a legelső szabadság a büntelenség s úgy viselkedjenek mindenkor, hogy a törvény büntető szigora egyikőket se tudja, -mint gyűlöst, vagy tolvajt, vagy gonosz beszédűt, vagy idegen vagyon megtámadóját.

Szeretett testvéreim és fiaim! A papságnak, ha valamikor, úgy most a nép háborgásaiban kell a társadalmi

rend fenntartásának buzó, tevékeny munkásul bizonyulnia.

És mivel mennél magasabbra emel valakit a közisztelet befolyása, a szellemekre annál hatásosabb! Egész lélekkel azon kell lenni mindannyiunknak, hogy szóban és tetthen való mérséklet, komoly méltóság és szilárság által a közbecsület, közelsmerést kivívják maguknak; és kerüljenek mindent, a mi akár az eszéyeséggel, akár a szellemek kibékítésének munkájával mgférhetetlennek mutatkozik.

Ez uton és modon bekövetkezendőnek hiszem, hogy hieveitek mind igazságos kívánalmait, melyeket talán támaszthatnak, mind méltányos óhajaikat, melyeket nélkülük mélyén ápolgatnak, mások sérhelme nélkül megnyerhetik. Bizrást várható, hogy a jogos és igazságos igényeknek a hatóságok eleget tesznek. Ezt nemcsak az igazságérzet, de elismert kormányzati eszélyük is szolgálja: hisz nyilvánvaló, hogy Szabolesmegyének mint a hon egy részének biztonságosa és nyugalma a közjónak is nagy érdeke.

Hírdetések juttányos áron főlvételmek a kladóhivatalban.

VEGYESEK.

Boldog ünnepeket kíván ölsóinak — a szerkesztőség.

Iskolai ipari képzőintézmények Párisban. A kereskedelemügyi miniszter főhatóság alatt álló és az 1900. évi párisi világkiállításban résztvevő iparoktatási intézetek kiállításának rendezésével megbizott országos iparoktatási főigazgató kiállításban bemutatásra kerülő iskolai ipari képzőintézmények tervezeiteinek elkészítésére 1898. évi január 15-én lejáró pályázatot hirdet.

A zugszállítások. Több magyar czég illetékes helyen bejelentette, hogy a külföldi kiállításokon kitűn-

tevéseket nyert. A kereskedelmi múzeum ezen kiállítások felől híteles értesítéseket szerzett be és — miután más czégeink is nyerhettek ott problematikus értékű érmeiket — megemlítjük itt, hogy a londoni Marlborough Hallban ez évi augusztus-szeptemberben rendezett International Inventions Exhibition semmiféle hivatalos jelleggel nem bírt, azt a londoni üzletvilágban teljesen ismeretlen személy rendezte és mint tisztán magánvállalat, csekély sikerrel végződött. A kiállítás által összegyűjtött okleveleknek a mondottakkhoz képest alig lehetne valamelyes becsét tulajdonítani. Ennek kapcsán megemlítjük, hogy a Concours-Exposition International című 1896-iki párisi kiállítás szédőlegesen alulról magánjellegű vállalat volt, az általa alakított zsüri nem volt komoly és így az általa odaítélt érmek és kitüntetések semmit sem érnek. E kiállításra vonatkozólag annak idején a francia kormány külön értesítést is küldött szent óráteremben, hogy az érdeklődő külföldi feleket óva intse a részvételtől.

Hazi iparunk. A magyar háziipar fejlődésében új fázist nyitott meg a kereskedelmi múzeum akciója. Ezelőtt ugyanis a nevezett intézet háziipari csarnoka a detail-árusításra szorított és háziipari készítményeinket jóformán csak a hazai közönség ismerte, újabb idő óta azonban a kereskedelmi múzeum érdekes háziipari készítményeinket piacot szerzett a külföld számos nagy géopontján, állandó kellelődséget biztosított nekik a tengeren túli országokban. Legújában Christianában, Genfben, Berlinben és Londonban elsőrendű cégek vállalkoztak az említett készítmények terjesztésére, sőt jelentékeny mennyiségeket szoros számlára vettek át. Ez az örvendéses esemény jórésben annak köszönhető, hogy a Kereskedelmi Múzeum rendszeresen buzdította az illetőket a kelendőbb munkák gondozására, csinosítására, — a termelésnek pedig nagy lendületet adott az illető iparágak munkaszervezetének irányítása által. Így aztán a Kereskedelmi Múzeum karácsonyi háziipari kiállításában azok a külföldön annyi sikert aratótt hímzések, szőnyegek, varratások,

anyagárúk, gyermekjátékok stb. mind együtt láthatók és ezek mind igen előnyös képet nyújtanak a magyar háziipar haladásáról.

Pályaudvarok kibővítése. Erre a célra a kereskedelmi miniszter a fumeinak megnyitását kíván a jövő évben fordítani. Fölvett a debreceni állomás nagyobbtására 250.000, a temesvári-józsefvárosira ugyanennyit, kolozsvárra 150.000, a pécsire 315.00, a brassai, zólyomi, füléki és sátoralja-újhelyire egyenkint 100.000 forint; a piskire nem kevesebb mint 300.000 forint. Kibővítés alatt vannak a kaposvári és szatmár-németi állomások, Orsován pedig az átrakodó állomást létesítenek. A magyar állam vasutnál folyó munkálatok közül kiemeljük még a fahidaknak vasszerkezettel való kicserélését. A budapest-marghegyi második vágány teljes kiépítésére 300 ezer forint; a hatvan-salgótarjáni vonal II. vágányára egy millió forint van a jövő évre előirányozva. Ugyanennyi jut a budapest-győri második vágányra. Szaporitják a forgalmi eszközöket is. Mozdonyokra kiadnak 2-8 milliót, teher- és kalauz kocsiakra meg éppen 4 millió forintot. A műhelyek építése és kiegészítése 2 millióba fog kerülni a magyar államnak. Mindez eléggé megokolja azt a véleményt, hogy kereskedelmi miniszteriumunk működésének súlypontja Vörös államtitkár és Mándy miniszteri tanácsos kezében főleg a vasutakra esik.

Vasutak vasárnapi munkaszünete. Tudvalevő dolog, hogy Ausztriában a jövő év tavaszán megkezdődik a vasutak vasárnapi munkaszünete, illetve munkaredukciója. Az erre vonatkozó előmonkálattok egyes osztrák vasutaknál buzgón folynak és annyira haladtak, hogy a munkaszünet megvalósítása a kilitásba helyezett határidőre (1898 május hava) bizton várható. Noha a legelőkelőbb forgalom idején (összszel) évenként nagy forgalmi területeken föl is kell figyelmen a vasárnapi munkaszünetet és noha kivételképp egyes vasutaknak bizonyos forgalmi irányokban a viszonyokra való tekintettel meg is kell engedni vasárnapokon a tehervonatok indítását, jelentékenyen fogják korlátozni a vasárnapi for-

galmat és a személyzet terhe napokon könnyebbülni fog.

Olesóbb lesz a patika. Kellemtelen újvi ajándékkal lepte meg belügyminiszter agyógyszerezészeket, ugyanis igazviszág alá vette a már tetemesen alászállított 1896. évi június 1-én életbeléptetett gyógyszer-árszabványt s a leggyakrabban használt orvosságok közül harmincháromnak az árát leszállította s tizenhatot valamivel emelte. — Az állatorvosságok közül meg három lett drágább, a többi mind olcsóbb. Az új árszabás január 1-én lép életbe.

Rendelet az inség ellen. A belügyminiszter ur nagyon jószívű, amikor rendeleteket kell ajándékozni. Ha az ügyesbajosoknak elég volna az a vigasztalás, amely a belügyminiszteri rendeletekből sugárzik ki, a haza boldog volna és jólét virágzana az ország téerein és halmain. Most, hogy az alsóbb nép a rossz termés miatt a télén nagy inségnek, nyomoroknak néz elébe, amelyből — s ezt a belügyminiszter is elismeri — társadalmi baj is származhatik — a belügyminiszter nagyon jószívű rendeletet bocsát ki a szegények érdekében az inség ellen. A hosszú korrendelet, amely a napokban jött meg, elsőben is azokat a panaszokat emeli ki, miket az utóbbi időben sürin emelgettek az iránt, hogy a községek nem szervezik kellőleg a szegényalapot és ez iránt a szegényebb községek egyetülése nem történik meg; továbbá, hogy a községek a szegényügyi szabályrendelet megalkotásánál a felelősségek kizárásával, ridegen és önkényesen intézik el a folyamodó szegények kérvényeit. Az idei évben az elemi csapások, a rossz termés és az árvizek fokozottabb mérőben idezik elő a segélyezés szükségét, s ennek elhanyagolásából társadalmi bajok is keletkezhetnek. Ezenkél fogva felhívja a belügyminiszter a törvényhatóságokat, hogy a községi szegényalapok szervezését ellenőrizze, az egyesületeket lehetővé tegye, a szegényügyekről szóló jelentést pontosan bekérje s azokat szigoruan felülvizsgálja. A szegényügyre vonatkozólag a télre ezekben az időkben a rendelet az általános direktívát: Egyáltalában éppen a jelen rendkívüli évre való tekintettel min-

den irányban erőlesen intézkedjék, hogy a szegények és segélyre szorultak a tél folyamán insébe ne jussanak. Az intézkedések-tételről a miniszter jelentést vár. — Rendelet, — szavak.

Szabályrendelet a fonóházakról. Tolnavármegye törvényhatósági bizottsága szabályrendeletet alkotott a fonóházakról, hogy a fonóházak ellen emelt sok panasz megszüntesse. A szabályrendelet értelmében ezentúl csak engedély alapján nyitható fonóház s ilyen engedélyt csakis erkölcsi szempontból kifogástalan egének kaphatnak. Korcsmákban, vendéglőkben nem nyitható fonóház s a 14 éven alóli gyermekeknek tilos a fonóházban megjelenni. A fonóházakat esteli tízenegy óráig szabad nyitva tartani. A ki a szabályrendelet ellen vét, az 2—50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. A pénzbüntetések a közeg szegényalap javára fordítanak.

Tűzoltókat keresnek. Új év napján ismét tűzoltófelvétel lesz Budapesten a Kun-utcai városi tűzoltó-kaszármáyban. A foltvételek mostanában napirenden vannak, mert a főváros egy testületénél sem oly gyakori a személyváltás, mint a tűzoltóságnál. A tűzoltólegénység nem lehet állandósítani, mert igen keszkély a felvétel s aránytalanul terhes a szolgálat. E miatt változnak folyton az emberek, nem kis kárára az intézménynek és veszedelmére a főváros tűzbiztonságának.

A huspénztár. A budapesti marhavásártéri vásári pénztár-rész-vénytársaság, melyet röviden huspénztárnak neveznek, a napokban kezdi meg működését. Ennek a pénztárnak a hivatása volna a termelő mezőgazda és a földolgozó mészárosipar között a forgalom sima és biztos lebonyolítását közvetíteni. De, hogy meg fog-e annak feléni, nagyon kétes. A külföldi példák az ellenkezőt bizonyítják. Nálunk anyai jogot adtak a huspénztár vállalatnak, hogy egy a tenyésző, mint a mészáros teljesen hatalmába jutott, mert a közvetítést el nem kerülheti. Már pedig ez a közvetítés drága lesz, mert a huspénztár borsos árakat fog felszámítani közreműködéséért. A nagy közönség nem fog ugyan a vállalatlall érintkezni, de létező

séről valószínűleg tudomást szerez a husáruk emelkedése révén. A pénztár kötelezte magát, hogy elsőrendű hízalt marha tömeges felhajtásáról fog gondoskodni s ezáltal lehetővé teszi a főváros közönségének, hogy pénzért valóban kitűnő húst kaphasson, ami után eddig hasztalan vágyakozott. Hogy ez az ígélet mennyiben fog teljesülni, majd elvlik.

A sertésvész. Ma adták ki az 1896. évről szóló Állategészségügyi évkönyvet, melyet a földművelésügyi miniszter megbízásából, a hivatalos adatok alapján dr. Hutvra Ferenc szerkesztett. A 300 oldalra terjedő könyv a sertésvészről megdöbentő adatokat közöl. Ez adatok szerint az 1896-ik évben 670,835 darab sertés pusztult el, tehát 305,391 darabnál több, mint 1895-ben.

A marosvásárhelyi fa- és fémipari iskola felavatása. Dániel Ernő báró kereskedelmi miniszter és Voris László államtitkár kíséretükkel kedden reggel Marosvásárhelyre érkeztek az állami fa- és fémipari szakiskola felavatására. Az állomáson Mikó főispán és Deésy alispán üdvözölték a minisztert. A miniszter a Transsylvania-szállóba szállott, a hol a küldöttségeket fogadta. Az iskola felavatása reggel ment végbe, Tauszig B. Hugó kereskedelmi kamarai elnök üdvözölő szavai után Dániel miniszter hosszabb beszéd kíséretében átadta az iskolát rendelkezésének. Kiemelte, hogy az iskolának nemcsak helyi, hanem az ország egész királyhagontuli részére kiterjedő jelentősége van. Azután a vendégek megtekintették az iskola helyiségeit és műhelyeit. Délután három órakor a város a Transsylvania nagytermében fényes ebédet adott, melyen mintegy két-százan vettek részt. Az első köszöntőt Mikó főispán mondotta a királyra. Geréb polgármester a minisztert köszöntötte föl. Dániel miniszter a városra üritette poharát. Örül, mondá a többi közt, hogy a székely nép érdekében tehet valamit, „a mely” népek nemzetiségi szempontból oly fontos missziója van a haza iránt. A kormány jól tudja, hogy a mikor „a székely nép kulturális érdekeit” fejleszti, „védelmi bástyát emel az ország határára a

magyar nemzetnek. Kovács apát-pelbános, Lukács Béla volt minisztert, a város orsz. képviselőjét köszönti föl, a ki viszont Maros-Vásárhely közönségére üritette poharát. A miniszter és az államtitkár kíséretükkel együtt este hat órakor különvonaton visszautaztak Budapestre.

A kötelező korona-érték számítás. Kereskedő körökben a legnagyobb bizonytalanságban vannak a kötelező korona-érték számítási érvényességének határidejére nézve s azt halljuk, hogy számos nagyobb kereskedőház és iparvállalat nyomatványait máris korona-értékre alakította át abban a hitben, hogy — mint hire járt — már január elsején kötelező lesz a korona-értékben való számítási. Ennek következtében fölvilágosításra szorúljuk, hogy a korona-érték-számítás újévkor még nem lép életbe, sőt még az erre vonatkozó javaslatok sincsenek kidolgozva s így ez a határidő bizonytalan időre el van halasztva. Ezzel szemben azonban tény az, hogy egy a postaforgalomban, mint az okiratoknál új korona-értékű illetéjegyek, illetve bélyegek lesznek érvényesek. Már újévtől kezdve 5 filléres levelezőlappaink lesznek s a külfölddel való levélközlekedésben és egyéb postaforgalomban is tererbe vett fölfelé való kikerekítés, vagyis a korona-értékű magasabb díjtételek már újévkor életbelépnek a koronára átszámított posta- és okiratlégyekkel egyetemben.

A kereskedelmi szakoktatás. A kassai kereskedelmi- és iparkamara legutóbbi közgyűlésén a kamara amaz óhaját fejezte ki, hogy a kereskedelmi szakoktatás a kereskedelmi miniszter ügykörébe osztásuk be. Ezzel az intézkedéssel a kamara „azt kívánna elérni, hogy: 1. a kereskedelmi közoktatásnak a gyakorlati élet követelményeinek megfelelő tartományra és a hazai kereskedelemnek valóban szakembereket nevelő intézetekké váljanak és 2. hogy az életképtelen, jövővel nem bíró, a többi közoktatásnak székunda-jelöltjeinek menedékét nyújtó, következőleg nagyobbra a szellemi proletáriátus növelő zugiskolákat megszüntetvén, a nagy emporiumokban ki-sebb számu, de kitűnő tanárokkal

rendelkező, jól felszerelt és megfelelően dotált, felső kereskedelmi iskolák létesüljenek.

Élelmes irodalmárjaink. Szabály Gergely dr. a stílusan jeles tanárának tanúsága szerint az írásművekhez szükséges: a magyaros stílus, a szabályos forma, az értelmesség, a változatosság és stílus-tani szépségek. Szabály Gergely dr. tanár ur téved. Akárhány irodalmár van, a ki felszerelt írásművét az összes kellékekkel, nem feledkezve meg a stílus-tani szépségekről sem és írásművei még se keltenek hatást. Sőt egy egész új oszt érnek el, a melyről a meggyőztetés, az akaraterev való hatás és a gyönyörködtetés mellett nem szól a Szabály Gergely dr. preparációja: a papirkosár mélyét. Persze Szabály Gergely dr. még a vaskalap idejéből való és nem tudja — de ha tudni is, nem venné föl a gyözelei közé — hogy az írásművekhez még egy kellék szükséges: az élelmeség. Hanem úgy látszik újabb irodalmárjaink Szabály dr. nélkül is rájönnek erre és kellő módon alkalmazzák is. Az élelmeseknek mint ilyenek és mint stílusi kellékek érvényesülését örömmel tapasztaltuk két írásműnél, a melyekről az alábbiakban szólnak. Az egyik élelmes irodalmár: Mihály ur, a bajóthi jegyző. Örömdelkezősünkre bocsájta csekély honorárium és nagy reklám mellett a Francia zászó alatt című utleírását, a melyet ha közreadnának — mondja a bajóthi jegyző — becses lapjuk előfizetői meg-szorodnának. Becses lapunk csakugyan nem bálná, ha a Francia zászó alatt című utleírás el érné a jelzett célt; mindazonáltal ezt az új előfizető-szaporító gépezetet nem merjük becses lapunknál megpróbálni. De megvalljuk, őszintén kíváncsiak vagyunk rá, honnét ismeri a bajóthi utleíró jegyző ilyen jól becses lapunk előfizetőinek gustusát? A másik irodalmár Molnár Sándor, tanító az Ada-Moholi Ellenőr belső munkatársa. Az Ada-Moholi Ellenőr belsője novellakötetét ad ki, amit bizonyára más Ellenőr belsője is megtenne. Míg azonban a többinek novellaköteteiről legfeljebb az Ellenőr-kollégák írának felfedező és méltató cikkeket, Molnár Sándor, a modern

sokkal elterjedtebb teszi kötetét. Erre következtetünk, felső kereskedelmi novellakötetéből beküldött egy mutatványt hozzánk, ennek a szerény-ségtől átlentet kis notizsának kíséretében:

(Sives közlés véget.)

»Innen-Onnan.« Egy kötet tárca-cikk, melyet Molnár Sándor tanító, az »Ada-Moholi Ellenőr« belső munkatársa irt s rendezett sajtó alá jelent meg Klenóczy József könyvnyomdász s az »Ada-Moholi Ellenőr« kiadója — kiadásában. Aki jóízú s kellemes szórakozás után vágyik: vegye meg a fiatal író munkáját s olvassa el. Különbön is lapunkban közöljük egyik tárca-cikkét, mely a műben is benne van. —Megrendelhető a fent irt kiadónál egy kötet ára fűzve: 1 ft.

Édvözljük, t. élelmes novellakollégáink, az Ada-Moholi Ellenőr-nél.

Kamarai illetékek visszatérítése. Sötéms kereskedőt és iparost érdekel az a határozat, amellyel a kereskedelemügyi miniszter legújabbán a kereskedelmi és ipar-kamarai illetékek egyik vitás dologát rendezte. Egy felmerült kérdés alkalmából ugyanis a tévesen befizetett kamarai illetékek visszakövetelési jogának előlétele tárgyában a kereskedelmi miniszter kimondotta, hogy a kamarai illetékek behajtása közben felmerült panaszok, ugyszintén a felek által támasztott elévülési kifogások, végül a befizetett összegek visszatérítése iránt előterjesztett kérelmek elbírálásánál a közadók kezeléséről szóló 1883. XLIV. törvények határozmányai irányadók. — Ennélfogva a befizetett kamarai illeték visszatérítése iránti kérvény csakis akkor érvél el, ha a befizetési naptól számított három év letelte után adatott be.

Széninség. Egy bécsi könyv-matu újság arról ad hírt, hogy a legközelebbi időben nagy széninség lesz Magyarországon és Ausztriában s ennek következtében a szén ára kicsinyben és nagy mértékben fog növekedni. A bécsi lap e híret nem tarthatjuk teljesen alaptalannak, mert tény az, hogy a magyar széntermelés terén is nagy időszi nehézségek merültek föl s egyes

bányatársaságok a legnagyobb megértelődés képesek szénzárlásra vállalt kötelezettségüknek eleget tenni, de értesülésük szerint a nehézségek tisztán idősziak, mulékony természetűek s valószint, hogy a bécsi hírt bözemanóver szölgálatában áll.

Rablógyilkosság Mohácson.

Mink János mohácsi vagyonos molnármester kedden reggel szobája padlóján vértócsában fekvé halva találták. Fején két iszonyu seb tátongott, melyely fejszével ejtett rajta gyilkosa. A szobában minden szekrény föl volt törve, a gyilkos a mi értékeset talált, magával vitte. Hogy ki ölte meg a molnárt, még nem tudják.

Katónaság a szocializmus ellen.

Budapest összes kaszárnyáiban a napokban napiparancsnok tudatták a legénységgel, hogy azokba a vendéglokkba és kávéházakba, a melyeket a szocialisták rendszeresen látogatnak, a katonáknak elmenni tilos. Megemlítk, hogy a fokapítvány megdezte a »Trieszt nő-lőz címzett vendéglő bérletét s a téparancsnokság megbízásából tudatta vele, hogy a miért helyiséget a sztrájkolóknak átengedte, katonazene többé nem játszhat nála.

Legjobban azonban a víz. Goldberg Vilmos bernátfalvi lakos a napokban az országúton ballagott, hátán jókora batyuval. Utközben két pénzügyőrrel találkozott, kiknek szemérszart ez a batyu. Hátha esempezet valamit az a batyu, — gondolták — jó lesz utána nézni a dolognak s gondolatot tett követte s a batyu megmozgott. Sejtelmük nem esalt. Goldberger jóféle dohányt szállít Lőcsére. Mikor titkát fölfedezték, futásnak eredt, a két pénzügyőr meg utána. Egy ideig tartott a hajsz, egyszerre azonban a Hernád folyó állotta a menekülő dohány-csompéj útját. Mit volt mit tenni, beleugrott a folyóba hogy majd átúszik. A hideg fürdőből azonban alig hogy bejutott, legott kikivánkozott s nem gondolva többé menekülésre, kétségbeesetten kapaszkodott kifelé. A két pénzügyőr szivesen segített neki s így a dohánycsompéj a jéghideg fürdőből ha nem is a melegre, de legalább hűvösekre került.

A kicsi fenő és a nagy fenő.
Szürke téli délutánon, hogy fűn a hegyerinc beleolvadt a felsőtetőjébe, jött lefelé a hegyi uton a kicsi fenő, meg a nagy fenő. A kicsi fenő ugrándozott, vidáman aprózta a lépjét, végigsimogata a havat friss zöldjével, alig birt mellette cammogni az öreg, nagy, sötétzöld lombjával, amelyen fehér cafrangokban űlt a hó.

És szólt a kicsi fenő a nagy csendősségben:

— Hová mégy te?

Mély hangon felelt a nagy:

— Gyönyörű uri házba . . . aranyból van a fala, bársonyból a szőnyege. Csupa a melegség, világosság, puhaság és illat az egész. Az ágaimra lámpácskákat aggatnak, finom cukrot és déli gyümölcsöt.

A kicsi fenő egy ideig hallgattott, aztán halkán vigyázva szólt:

— Jaj de szeretnék a helyedben lenni, nagy fenő! . . .

Lassan mentek tovább, mind jobban esteledt, nagy ködök borultak a völgyes gyertya ég. De olyan piros mindenkinek az arca, és úgy mosolyognak, örülnek . . .

— Én egy kis viskóba megyek. Bedőt a tejeje, roskadozik az egész. Kicsi, hideg szoba, én rajtam pár karjéros gyertya ég. De olyan piros mindenkinek az arca, és úgy mosolyognak, örülnek . . .

A nagy fenő elgondolkodott, és szólt:

— Szeretnék a helyedben lenni, kicsi fenő. És minthogy te még az én helyemet szeretnéd, cseréljünk . . .

Viharzott már a hó, süvitett a szél a fák között, és nagy, szürke, alakatlan felhőkkel verődött a pihé, összetömörült, kinyultott, forgott bolondul.

És gondolkodott a kicsi fenő, aztán belevitott a forogtegeb:

— Nem . . .

A Weltverkehrsprache. Nagyra vagyunk mi most a német barátsággal, mióta Vili császár Tata alatt megbámulta a magyar huszárt s nem győzte dicseréttel a bakát, no meg a magyar föld szives vendéglátását. Pedig csak olyan ez a mi baráti komázásunk, mint a pamuttal összefércelt vászon-nadrág, feslik, szakad a legkisebb érintésre minduntalan. A mi jó németjeink

a paprikás magyarnak ma is készséggel törögetnek borsot az orra alá, épp mint mikor még csak a »Kronstadti hírnök« mérges százz cikkj után ismertek minket — puszták népét. Ilyen kedélyes kis bors-törögetésnek vehetjük a németországi Glashütte nevű község rendőrhadnagyának az alább következő átirását is, melyet a szegedi polgármesteri hivatal egy megkeresésére írt a felbontatlanul visszaküldött magyar címzésű levél hátára.

»Zurück« írá a levél hátára Glashütte érdemes policzájfőnöke, ki alighanem buzóg olvasója valamelyik brassói zöldszáz-lapnak is. »Zurück« pedig azért magyarul az okadatolásában a mogorva féfú, mert »a Németországba irányított postaküldeményeknek a címzését német, vagy más világnyelven (Weltverkehrsprache) fogalmazandók.« Hát mi nem haragszunk a mogorva németre azért, hogy a mi nyelvünket nem sorozza a világnyelvek közé — hisz kicsinyes bors-törögetés az egész, — hanem azt nem tudjuk, hogy a kedélyes policzáj-mester nem fog-e a mi szegedi paprikánktól próbázni? Mert a polgármesteri hivatal forte-lyos urai most úgy kerülnek eleibe a németnek, ha a magyar barátságos levélcímzés nem tetszett neki, irnak neki most franciául mely grand nációnak ugyan a nyelve »Weltverkehrsprache«, de mely náción tudvalevőleg a németnek legeslegnagyobb ellensége. Hanem mikor írják már egyszer és végre a mi kereskedőink is azokra a tengerszék német ajánló- és más üzleti levelekre franciául vissza — zurüch? Ezt a szép időt szeretnénk mi megérni.

Szaporítják a csendőrséget. A belügyminiszteriumban — mint értesülünk — jelenleg sokat foglalkoznak a csendőrség szaporításának eszméjével. A belügyminiszter az ország közbiztonságának javítása céljából a jövő év folyamán százéht örszel és hatszáz főnyi legénységgel kívánja szaporítani a csendőrség létszámát.

Ötvenézer liter hamisitott bor. Tízezer forint bírságra ítélte a napokban Szeged város tanácsa Fried Sámuel borkereskedőt, a kinek pincéiben ötvenézer liter hamisitott bort találtak.

Még egy zugkiállítás. A keszedelemi múzeum értesítette az országos iparegyesületet, hogy a Dijbon rendezendő Exposition Internationale et Universelle című kiállítás rendezésére, illetékes forrásból beszerzett információi szerint, a francia kormány befolyást nem gyakorol.

Lapkiadó-tulajdonos:

A pécsi ipartestület.

A szerkesztésért felelős:

Ballier Sándor.

HIRDETÉSEK:

Gyermekruhák!

Az igen tisztelt

szülők figyelmébe!

olcsó és csinos ruhák

diákok részére kaphatók.

SEHMITZ SOMA

üzletében

PÉCS.

☞ Király-utca, bazár-épület. ☜

Saját gyártású

gépszijjak

a legutányosabb áron és legjobb minőségben kaphatók

Köfler testvérek

— és társa

bőr-raktárában

Pécsett.